

**A nyíregyházi
Izraelita
Hitközség lapja**

5762. Áv V. évf. 3. sz.
תשס"ב חודש אב

שפר

שפר

Sófár

H i t é l e t é s I n f o r m á c i ó

A „Verlorenen Transport“

(2. rész)

Magyarországon 1944. június végére az ország területének nagy részéről a vidéki zsidóság óriási tömegeit már elhurcolták, amikor a 4. zsidótalanítási övezet, a szegedi V. és a debreceni VI. honvéd hadtest és csendőrkerület működési területén lévő gettókból és gyűjtőtáborokból 10 és 20 ezer közötti létszámú zsidót, - a pontos létszám a történészek között ma is vitatott - nagyrészt családokat deportáltak a Bécs melletti Strasshofba. Az említett 4. övezet a mai Bács, Békés, Csongrád, Hajdú és Szolnok megyéket foglalta magába.

A korábbi, majd később tovább folytatott Auschwitz II - Birkenauban történt deportálásokról való eltérés két okra vezethető vissza:

Heydrich utódjának, Kaltenbrunnernak, az SD főnökének a bécsi polgármesternek tett baráti ígéretére, amely szerint az Ostmark fővárosának és környékének óriási munkaerő hiányát pótolandó, négy szállítmánnyal összesen 12 ezer zsidó munkást irányított Bécs környékére.

A Kasztner csoport és a Sondereinsatzkommando Eichmann (SEK) megállapodására, hogy a SEK összesen mintegy 30 ezer embert nem Auschwitz II - Birkenauban, hanem Ausztriába irányít. (Kasztner és a SEK közötti "megállapodás" körülményeinek, tartalmának és részleteinek elemzése, tárgyszerű megítélése, stb. - szerintem - még ennyi év után is történészekre váró feladat.)

A Bergen-Belseni KZ fogolynyilvántartása szerint az "Ungarnlager"-t (a magyar tábor) 1944. július 8-án nyitották meg. A táborba - annak fennállásának egész ideje alatt - közvetlenül Budapestről (tehát más, nagy, u.n. törzstábor nem érintve) összesen 2 (csak kettő) magyar zsidókat szállító deportációs szerelvény érkezett.

Az első, a Kasztner-Becher u.n. "Musterzug" (mintavonat) 1683 promi-

érkezett meg Svájcba.

A második - közvetlenül Budapestről érkező szerelvény - 1944. december 14-én hozta a mintegy 2000 főből álló szállítmányát Bergen-Belsenbe, akiket szintén a magyar táborban helyeztek el. A Bergen-Belsenben lévő magyar zsidó női és férfi foglyok további tömegei a birodalom területén lévő többi KZ-ból érkeztek.

Strasshofból Bergen-Belsenbe 1944. december 7-én érkezett, és ott a magyar táborban került elhelyezésre a magyar zsidók mintegy 2200 fős szállítmánya. A csoportban sok család, közöttük gyermekek is voltak.

Strasshofból a Bergen-Belseni KZ-ba több magyar zsidót szállító deportációs szerelvény nem érkezett.

E szállítmány útba indításának oka ismeretlen, tisztázatlan. Talán egy korán kiadott kiürítési parancs? A munkaképtelenek egy szelekcioja? Egy újabb "mintavonat"? Sajnos, a "végső megoldás" végrehajtása során sokszor

fordult elő az üldözöttek ezreinek életébe kerülő, ismeretlen motivációjú döntés.

A tervezett Blitzkrieg kudarca miatt egyre hátráló német alakulatok mindenütt szembesültek korábbi tömeggyilkosságaikkal. A helyszínek és az élő tanúk beszéltek. Ezért a gaztettek bizonyítékainak eltüntetésére H. Himmler elrendelte, hogy sem KZ, sem élő fogoly nem adható át az ellenségnek. E himmleri parancs alapján került sor a

Egy gettó fogjainak bevagónírozása

nens magyar zsidóval július 9-én érkezett a célállomásra. Utasait az előző nap megnyitott magyar tábor barakkjaiban helyezték el. A csoport részére a Svájcba történő kiutazási engedélyt H. Himmler, az SS birodalmi vezetője augusztus elején adta meg. Ennek alapján a Bergen-Belseni KZ-t a vonat utasai két csoportban hagyták el. Az első csoport augusztus 18-án 318 fővel, amely 21-én érkezett St. Gallenba, a második csoport december 4-én mintegy 1360 (?) fővel, amely 6-án, vagy 7-én

KZ-ek kiürítésére, az építmények lerombolására, valamint a megszállt területeken lévő megsemmisítő táborokban és az Einsatzgruppek tömeggyilkosságainak színhelyein a korábbi tömegsírok feltárására és a tetemek máglyákon történt elégetésére. A KZ-ok kiürítése - akár vasúton, akár gyalogosan történt - újabb tömeggyilkosságok végrehajtására nyújtott lehetőséget, a háború elvesztése és a saját sorsuk kilátástalansága miatt ekkorra már teljesen elállatiasodott SS legénységnek. Az útba indított evakuációs szerelvényeknek, gyalogmeneteknek csak elenyésző hányada érkezett meg - ha egyáltalán megérkezett - a célállomásokra.

Az angolszász szövetségesekkel egy esetlegesen megköthető különbekereményében Himmler a Bergen-Belseni KZ kiürítését 1945 elején megtiltotta és elrendelte a tábor és foglyainak átadását a Brit Királyi Hadseregnek. Az 1933 óta a KZ-ekben eltöltött szolgálati helyein, de Auschwitz II-Birkenau parancsnokaként különösen hírhedt, sokszoros gyilkos fenevad J. Kramer, Bergen-Belsen akkori SS parancsnoka (aki Birkenauból magával hozta több férfi és női szadista beosztottját is,) saját itteni büntetteinek bizonyítékaitól is meg akart szabadulni. Ezért a himleri parancs ellenére (!) megkezdte a tábor kiürítését. Februártól a tábor felszabadításáig 12701 foglyot evakuáltatott. Februárban 4170, márciusban további 1740 foglyot indított útba. Ezeket (egy 105 fős, Isztambulba tartó csoport kivételével) Buchenwald, Dachau, Neuengamme és Stutthof KZ-okba, illetve ezek külső altáboriba szállították.

A Bergen-Belseni KZ-t a Brit Királyi Hadsereg VIII. Páncélos Hadtestének alakulatai szabadították fel 1945. április 15-én.

1945. április első harmadában, tehát a felszabadulást közvetlen megelőző napokban Kramer a Bergen-Belseni KZ-ból therisienstadti úti céllal további három, foglyokat szállító vasúti szerelvényt indított útba.

Az elsőt április 6-án 2500 fővel, ehhez másnap további 179 főből álló foglyocsoportot szállító vagonokat csatoltak. Az így összesen 2679 fős evakuációs fogolyszállítmány tagjainak életét a Magdeburg melletti Farslebennél 1945. április 13-án mentették meg a felszabadító csapatok.

A második, a magyar tábor 1712 foglyából álló szerelvény április 9-én hagyta el a táborát. E szállítmány 12

napos utazás után érkezett meg Theresienstadtba, ahol 1584 foglyot tudtak azonosítani.

A harmadikat, a 46 vagonból álló és 2400 főt szállító, az utasok többségének holland állampolgársága miatt "holland transzportnak" elnevezett szerelvényt április 10-én indították útba. E szerelvénynek több, mint 400 magyar utasa volt, akik közül minden valószínűség szerint sokan, vagy mindnyájan a december 7-i 2200 fős strasshofi szállítmánnyal érkeztek Bergen-Belsenbe. A szállítmányban megtalálható volt több, mint 15 állam, közöttük dél-amerikai államok, de az USA állampolgárai is. A szerelvény utasai között sok család, nők, férfiak és gyermekek voltak, akik rövidebb-hosszabb ideje szenvedtek már a náci táborokban. A mártírok névsorában lévők életkora 1 és 78 év közötti. Gyötrelmes, hosszú és beláthatatlan következményekkel járó utazást szántak nekik gyilkosaik: átlósan átutazni a háború végén lévő, az ostromlott Németországon. Kramer és a szerelvény kíséretének tagjai a felszabadulás előtti napokban tudatosan tették ki a pusztulás veszélyének e szerencsétlen emberek életét.

Mivel a szerelvény a célállomásra nem futott be, a háborús viszonyok közötti felfordulásban sokáig nem is keresték, és hír sem volt felőle, ezért kapta a "VERLORENEN TRANSPORT", azaz „AZ ELVESZETT SZÁLLÍTMÁNY“ elnevezést.

A szerelvény összesen mintegy 500-550 km-es útvonalán a főbb megállók: Soltau, Munster, Uelzen, Lüneburg, Büchen, Hagenow-Land, Wittenbberge, Nauen, Berlin-Spandau, Lübbenau, Senftenberg, Schipkau, Finsterwalde, Doberlug-Kirchain, végül Tröbitz. Az út során többször volt egy, sőt két napos megálló is.

Az eddig is sokat szenvedett ember-tömeg számára az utazás körülményeit is elviselhetetlenné tette az SS kíséret. A szerencsétlen embereknek szánt megpróbáltatások tragikus végkifejlete azonban ekkor még nem volt sejtető, előre látható. Az élelem és ivóvíz hiánya, a katasztrófális tisztasági és egészségügyi feltételek, valamint a fűtetlen marhavagonokban lévő óriási zsúfoltság és a közel két hetes bezártság hatására az utazás során a tömegben kiütéses tifuszjárvány tört ki. Többen megőrültek, éhen haltak, sokan végelgyengülésben, vagy más betegségekben veszítették életüket.

A szerelvényt menet közben és a

várakozások során a megállóiban gyakran támadták mélyrepülésben a szövetséges légierő gépei bombákkal, géppuska- és gépágyútűzzel. Ez is számos áldozatot követelt.

Amikor a vonat megállt valahol, az SS kíséret a vagonajtók kinyitása után a még életben lévőkkel a halottakat kirakodtatta és a sinek mentén temettette el. Mint minden tábor kiürítése során összeállított vasúti és/vagy gyalogmenetknél, itt is történt az SS kíséret részéről minden különösebb indok nélküli, a foglyok életét követelő fegyverhasználat. (A mi evakuálásunk során pl. az SS az általa pusztán szórakozásból lelőtt, vagy más okból elhunyt bajtársaink eltemetésére kirendelt társainkat is belelőtte a velük kiásatott tömegsírokba. Az elföldelést az SS banditák fejezték be.)

Az utazás szörnyűségeit csak egy akkor és ott lévő túlélő tudná - de ennyi év után ő is csak megközelítő pontossággal - elmondani. (Most már késő, de az elmúlt évtizedek alatt fel lehetett volna kutatni és megszólaltatni pl. a szerelvény mozdonyvezetőjét, fűtőjét, vagy más tanúkat.)

A szerelvény április 20-án vagy 21-én gördült át Tröbitz vasútállomásán Falkenberg irányába. A lezárt vagonok ablakaiban fehér vásznak lobogtak. Azok, akik a szerelvényt akkor látták, bizonyára soha sem felejtik el, ahogy a vagon szellemvonatként robogott el szemük előtt.

A szerelvény a beutersitzi vasútállomás után megállásra kényszerült, továbbhaladása lehetetlenné vált, mert a falkenbergi vasúti csomópont kereszteződését egy nem sokkal azelőtti légitámadás szétrombolta, továbbá egy Hitler-jugend kötelék felrobbantotta a Fekete-Elsteren átívelő vasúti hídat. Mivel a térségben harci cselekményekkel lehetett számolni, a helyszínen és környékén települt harcoló Wehrmacht alakulatok parancsnoka a sokáig ott várakozó szerelvény visszafordítására adott parancsot. Eközben a hosszú kényszervárakozás alatt az SS kíséret a szerelvény mozdonyával elmenekült Doberlug irányába. A Wehrmacht parancsnok határozott fellépésére a szerelvényt április 22-én a beutersitzi szennygyár üzemi tolatómozdonya visszavontatta a Tröbitzhez közeli, tőle Ny-ra, a 106,7-es vasúti km szerelvényhez.

folyt. köv.

„Yes“ a Fox News-ra Izraelben

A Yes satelit TV kezdi meg a Fox News sugárzását csütörtökön a CNN alapítójának, Ted Turnernek kijelentései miatt, aki egyenlőséget tett az Izraeli Védelmi Erők (IDF) akciói és a terrorizmus között - közölte az Izraeli Rádió.

Még Turner kommentárja előtt az izraeli kábel és műholdas adásokat kínáló szolgáltatók számtalan levelet kaptak, hogy tegyék be a Fox Newst az előfizetői csomagba, mert annak közel-keleti tudósításai jóval kiegyensúlyozottabbak, mint a CNN-é.

A TV csatornát 1996-ban alapította Rupert Murdoch. A hírtévét a 25-ös csatormán fogják sugározni, míg a CNN-t a 26-oson. A csatornakiosztás azt szimbolizálja, hogy van más alternatíva, csak meg kell nyomni a távirányító gombját.

Reuven Levy kommunikációs miniszter szerdán azt mondta, hogy a CNN átlépett minden határt azzal, ahogy Izraelt bemutatta. „Ha Turner a kijelentéseit Izraelben tette volna, akkor persona non gratává nyilvánítottuk volna.“

Turnert szerint Izrael belebonyolódott a palesztinok elleni terrorizmusba, és ez egyenlő az öngyilkos merényletekkel.

„Most az izraeliek is ugyanúgy terrorizálják a palesztinokat, mint ahogy azok őket!“ - jelentette ki a 63 éves dollár-milliárdos CNN alapító a Guardian interjúalanyaként.

„A gazdagnak és a hatalmasnak nem kellene a terrorizmus felé fordulnia... A palesztinok 'emberi bombákkal' harcolnak - más nincs is nekik. Az izraelieké... a világ egyik legerősebb hadereje. A palesztinoknak pedig nincs sem-

mijük. Kik hát akkor a terroristák? Úgy kategorizálnám a helyzetet, hogy mindkét félnek köze van a terrorizmushoz.“

„Gondolataim egy hosszú, kiterjedt interjú részei voltak, melyet két hónapja adtam, és elítéltem az emberi veszteséget,“ - mondta Turner nyilatkozatát védve. „A Közél-Keleten az erőszak tűrhetetlen szintet ért el, és én abban az interjúban elítéltem az erőszakot, bármelyik oldalon is történjen.“

A CNN kiadott egy közleményt, miszerint Turnernek „nincs működési és szerkesztői felügyelete a CNN műsorai felett“ és csak a maga nevében beszélt az április 16-ai interjúban, amit a Guardian kedden hozott le Londonban.

haaretz.com

Roszbabra forduló helyzet

Mikor a múlt hónapban visszatértem a Közél-Keletről (meséli Wolf Blitzer a CNN tudósítója), elég pesszimista érzés fogott el. A két hetes ottartózkodást követő visszaúton Washingtonba attól féltem, hogy amilyen akkor volt a helyzet, könnyen még roszbabra is fordulhat. Nem álltam messze az igazságtól.

Remélem tévedek, de a legutóbbi kettős öngyilkos robbantás Jeruzsálemben ez irányba tereli a térséget. Válaszként az izraeliek behatoltak a Gaza övezetbe, és a Nyugati Part területére. Történik mindez akkor, mikor Bush elnök a Közél-Keletről tartaná meg beszédét. Azt várják tőle, hogy javasolja egy átmeneti palesztin állam létrehozását, fenntartva a lehetőséget a tárgyalóasztalos megoldásra annak hatáiraival, és egyéb érzékeny kérdéseivel kapcsolatban.

Mára már világossá vált, hogy a terrorizmus késlelteti a fenti beszéd megtartását - talán csak egy-két napra. Ezen cikk írásakor még nem lehet tudni, mikor tartja meg az elnök beszédét. Kétség kívül folyik a kötélhúzás a Bush kormányzatban a beszéd részleteit és

időzítését illetően. Nagyon csalódottak Washingtonban. Bush úgy kezdte meg elnökségi idejének letöltését, hogy megpróbálja elkerülni azokat a hibákat, amiket elődje, Clinton elnök elkövetett. Sokan úgy gondolják, hogy ezt figyelmen kívül hagyták. Most azonban, mint az összes elődje, a kormányzat arra kényszerült, hogy aktívan részt vegyen a történésekben. Természetesen hatalmas kockázatot vállal ezzel az Egyesült Államok. A kormányzat más-más érdekek nyomásának van kitéve. A moderált arab országok, az EU, az oroszok és az ENSZ is azt akarja, hogy az USA nyomást gyakoroljon Izraelre. Azonban a Kongresszusban mind a demokraták, mind a republikánusok között erős lobby folyik Izraelért. Olyan hangok hallatszanak, hogy Bush ne tekintse Yasser Arafat palesztin vezetőt békepartnernek.

A Szenátus Hírszerzési Bizottságának alelnöke, Richard Shelby, Alabama állam szenátora egy, a Kapitóliumban eléggé elterjedt nézetet osztott meg velem, miszerint minden bizalmát elvesztette Arafatban. „Úgy gondolom,

csak meg kell nézni a felvételeket, hogy mit csinált, mit hozott magával és mit mondott“ - bizonygatta Shelby. „Sokszor úgy érzem, hogy Arafattal csak az időnket vesztegetjük.“

Shelby republikánus. Demokrata kollégája a Hírszerzési Bizottságban Evan Bayh, Indiana állam szenátora egyetért ezzel az értékeléssel. „Az itt a gond, hogy amíg adott a palesztin közösségben egy olyan jelentős réteg, amelyik inkább az erőszakhoz fordul, mintsem, hogy egy békés fejlődésen alapuló társadalmat hozzon létre, megoldhatatlan lesz a probléma“ - mondta.

Semmi kétség, hogy Bush elnök, Colin Powell külügyminiszter és fő segítőik hatalmas kihívással állnak most szemben. Nem fognak - valójában nem is tudnak - kitérni a probléma elől. Amit az elkövetkező napokban tesznek, óriási hatással lesz a következő időszakra.

Wolf Blitzer, cnn.com

Az cikket fordította, az oldalt szerkesztette: Sugár Károly

A „korrekt” zsidóellenesség

Május 29-én déli egy órakor mintegy 10-15 ezer zsidó vonult Brüsszelben az Európai Unió központi épülete elé. A tizenöt európai országból érkezett, izraeli zászlókat lengető, héber dalokat éneklő tüntető az Európai Unió közel-keleti politikája ellen tiltakozott. (...)

„Hogyhogy? Izraelt nem lehet bírálni?” – kérdeznak ilyenkor vissza az európai újságírók, tévériporterek, Izrael-ellenes petíciókat fogalmazó értelmiségiek, Arafathoz zárandókló „békeaktivisták” és az izraeli termékeket bojkottáló áruház-igazgatók.

De bírálat és gyűlölködés között egyszerű különbséget tenni. A Le Monde riportot közöl két izraeli katonáról, akik részt vettek a hadsereg Dzszenin elleni akciójában. A riport szerint a katonák kiábrándultak, nem hiszik, hogy az akció elérte a célját, és nyomasztja őket a civil lakosság szenvedése.

Ez bírálat – függetlenül attól, hogy a katonák többsége így gondolkodik-e vagy sem. Az európai baloldal egyes szószólói viszont időnként Hitlerhez hasonlítják Ariel Saront, „Herrenvolk”-nak nevezik az izraeli népet, a dzsenini menekülttábor elleni izraeli katonai akciót (melynek során 56 palesztin és 24 izraeli esett el) a varsói gettó elpusztításával vetik egybe. Palesztinpárti tüntetők Európa számos városában – a jó ízlés csúcsteljesítményeként – egyenlőségjelet tesznek a horogkereszt és a Dávid-csillag közé.

Ez nem kritika, ez gyűlölködés – mondják erre a zsidó tüntetés résztvevői.

És nem valami szélsőséges, ultrabalab csoport törekszik Izrael erkölcsi meglincselésére, hanem tekintélyes írók, politikusok, szervezetek. A zsidó államot a náci Németországhoz hasonlította José Saramago Nobel-díjas (amúgy kommunista meggyőződésű) portugál író. Az Európai Parlament többségi döntéssel olyan ajánlást hagyott jóvá, amely Izraellel szembeni gazdasági megszorításokra buzdítja az EU tagországait. A The Guardian leköszölte azt a felhívást, amelyben 120 értelmiségi az izraeli tudományos élet bojkottjára szólít fel. Norvég szakszervezeti aktivisták nemrég megakadályozták, hogy izraeli gyümölcsöket vigyenek be Oslo egyik piacára.

Izraeli előadóművészek külföldi fellépéseit rendre visszamondják, európai művészek pedig izraeli fellépéseiket törlik.

Ez nem kritika, ez kirekesztés – felelik erre az európai zsidóság képviselői. Mert ha a baloldalnak valóban az emberi jogok sérelme fájna, akkor napirenden tartaná a kurdok, a berberék, a tibetiek és

„Míg a modern antiszemitizmus a zsidókat akarta kirekeszteni a tisztességes emberek sorából, addig a posztmodern anticionizmus Izrael államot rekeszti ki a tisztességes államok köréből.”

számtalan más elnyomott kisebbség ügyét. Ez utóbbiak azonban egyáltalán nincsenek jelen az európai nyilvánosság terein. (...)

Franciaországban csupán ez év áprilisában 360 zsidóellenes inzultust regisztrált a belügyminisztérium. Marseille-ben gyújtóbombát dobtak az Or Aviv zsinagógára: az épület porig égett. Középor egy zsidó iskolabuszra, zsinagógából távozó hívek ütlegelése az utcán, a zsidó intézmények (iskolák, zsinagógák, kóser boltok) gyalázkodó kifejezésekkel való összefirkálása, megdobálása kövekkel, Molotov-koktéllal – mindez immár a francia zsidóság hétköznapijaihoz tartozik. Az elkövetők általában „észak-afrikai országokból származó arab fiatalok” – áll a belügyminisztériumi jelentésben. Igen: törzsökös franciák részéről

alig éri fizikai inzultus a zsidókat. Könynyű azonban átlátni, hogy az arab fiatalok csupán a francia nyilvánosságban elterjedt verbális agressziót fordítja le a cselekvés nyelvére. Az arab világban ugyanis az antiszemitizmus nem esik tilalom alá: „zsidó” és „Izrael” tökéletesen csereszabatos fogalmak – akárcsak a Magyar Fórumban. (...)

„Franciaország nem antiszemita!” – jelentik ki határozottan az ország vezető politikusai, amikor azt hallják, hogy „a második világháború óta a legsúlyosabb antiszemita hullám söpör végig az országon” (New York Times). Valóban. A harmincas évekből ismert antiszemitizmus, mely nacionalista, fajvédő alapon az ország zsidó polgárainak egyéni jogait vonná kétségbe, ismeretlen vagy elhanyagolható. (Le Pen Nemzeti Frontja elsősorban nem zsidóellenes, hanem idegenellenes.) Csak éppen a baloldali, emberjogi nyelvezeten előadott anticionizmus virul, amely a zsidók kollektív (ez esetben: saját államhoz való) jogait vonja kétségbe. Míg a modern antiszemitizmus a zsidókat akarta kirekeszteni a tisztességes emberek sorából („élősködők, összeesküvők, bolsevikok, plutokraták” stb.), addig a posztmodern anticionizmus Izrael államot rekeszti ki a tisztességes államok köréből („elnyomó, rasszista, népirtó” stb.).

Nyugat-Európa demokratikus országainak közvéleménye az antiszemitizmust keményen elutasítja, az anticionizmust viszont szélesre tárja a kapukat. Ennek néha egészen morbid következményei vannak: a szélsőjobboldali Nemzeti Front előretörésén felhördült az egész francia (és európai) közvélemény, különösen felháborítónak tartván Le Pen azon antiszemita kijelentését, mely szerint „a holokauszt történelmi részletkérdés”. A baloldal egy emberként vonult ki tiltakozni az utcára: kart karba öltve masírozott sok százezer ember – köztük azok az arab fiatalok, akik pár héttel korábban még „Halál a zsidókra!” kiáltásokkal vonultak végig a párizsi külvárosok utcáin.

Gadó Jánosnak,

a Szombat szerkesztőjének írása a Népszabadság jún. 24-i számában jelent meg.

Mit tettünk - mik a terveink

Az idén is kerülgethetjük az építőipari brigádokat, de várhatóan július 30-ig elkészül a zsinagóga külső falazatának teljes felújítása, és a déli oldali csapadékvíz elvezetés helyreállítása. Már elkészült a templom villámvédelmének kialakítása, és a világítási hálózat teljes rekonstrukciója, mely során több mint 2 km új vezetéket húztak be, és a műemléki hatósággal egyeztetve új, tetszetős lámpatesteket szereltek fel. Teljesen felújítottuk a frigszekrény belső falazatát is. Reményeink szerint az őszi ünnepeket az időjárástól függően a zsinagógában tartjuk. A templom déli oldali előterét és helyiségeit felújítottuk, terveink szerint ide fog átköltözni a holokausz kiállítás. A közösségi ház termeiben a használatból, kisebb beázásból adódó hibákat megszüntettük. A fenti munkálatok költségeit kb. 70 %-ban pályázati úton teremtettük elő.

A jövő évre tervezzük a templom emeleti nagytermének és a lépcsőházak felújítását, és az alábbi felújítási munkákat, melyek végrehajtása a központi támogatás függvénye: az üzlethelyiség utcai homlokzatának esztétikus kialakítása, a helyiség megfelelő hasznosításával, az udvar helyreállítása, a temetői erdő és a veszélyeztetett sírok karbantartása.

Kulturális vonatkozású tervünk - melyhez még nem sikerült anyagi forrást biztosítani -, hogy kiállítjuk Ámos Imre tragikus sorsú zsidó festőművész műveit, melyek egy része jelenleg a nagykállói önkormányzat birtokában, a nagyközönség elől elzártnak.

Ez év folyamán átvizsgáljuk a zsinagógában raktározott könyveket (Talmudok, Máchzorok stb.), ezeket rendszerezzük, kiállítjuk vagy a háláchá előírásai szerint eltemetjük.

Kertész Gábor

Adománygyűjtés a palesztín terror áldozatainak

Izrael lakossága húsz hónapja rémálomban él. A buszon való utazás, a bevásárlás egy szupermarkettkben, egy Bár Micva megünneplése vagy egy Széder-estén való részvétel Izraelben szörnyűséggé vált.

Izrael Állama ostrom alatt áll, az izraeli társadalom elcsigázott, több sebből vérzik, azonnali segítségre van szüksége!

Az izraeli Kormány és a Keren Hayessod létrehozott egy Alapot a Terrorizmus Izraeli Áldozatainak megsegítésére. Az Alap elsősorban és főképpen a következőkkel foglalkozik:

- közvetlenül segíti az áldozatokat és a túlélőket (rehabilitáció, pszichológiai gondozás, post-trauma kezelés stb.)
- a kórházakat ellátja sürgősségi orvosi

berendezésekkel

- segít megvédeni Izrael Gyermekeit (óvodák biztosítása, páncélozott járművek beszerzése stb.)

- nyári táborokat szervez sérült, árván maradt gyermekek részére.

Ha Ön anyagi segítséget kíván nyújtani az Alap munkájához, kérjük keresse fel a nyíregyházi Izraelita Hitközség irodáját, ahol az összeget befizetheti és azt mi továbbítjuk.

Támogatását közvetlenül is eljuttathatja a Keren Hayessod Alapítvány bankszámlájára, melyet a Kereskedelmi és Hitelbank vezet **10404027-40201009-70070000** bankszámlaszámon.

Adományát az egész világ zsidósága nevében köszönjük!

A Nőegylet szünetelteti összejöveteleit júliusban! Legközelebbi összejövetel augusztus első szerdáján, augusztus 7-én lesz!

Ros Chodes bencsolás: július 6.

Tisá BeÁvi imarend

július 17., szerda: 18:00

július 18., csütörtök: 8:30

**böjt kezdete: 20:00 (szerda)
böjt vége: 21:18 (csütörtök)**

Dávid király IV.

Saul halálával elhárult minden akadály az elől, hogy Dávid Izrael királya lehessen. Azonban először csak Jehuda törzse felett „kenték” királlyá Jisáj fiát Chevronban.

Saul seregének a vezetője, egy Ávner nevű férfi, azonban nem hódolt be Dávidnak, hanem királlyá hirdette Saul egyik fiát, Is Boset-et a többi tíz törzs felett, amelyet (szűkebb értelemben) Izraelnek neveztek. Is Boset ekkor 40 éves volt. Mivel Ávner tette királlyá, valójában nem ő uralkodott, hanem Ávner irányította az államügyeket. A két ország-rész között évekig tartó polgárháború tört ki, amelyben Dávid kerekedett felül.

Történt aztán, hogy Is Boset és Ávner összeveszett egy a királyi hárembe tartozó hölgy félrelépése miatt. Is Boset Ávnert gyanúsította meg azzal, hogy jogtalanul lefeküdt a hölgygel, és ezért Ávner nem támogatta többet Is Bosetet, hanem követeket küldött Dávidhoz, hogy egy politikai megállapodás keretében átálljon az ő oldalára. Ávner el is ment Dávidhoz Chevronba, megkötötték a szerződést, de Dávid emberei inkább megölték volna Ávnert. A király tudtán kívül egy Joáv nevű férfi vezetésével törbe csalták Ávnert és kivégezték. Joávot a vérbosszú vezette, mert Ávner korábban megölte testvérét az egyik csatában. Dávidnak természetesen nem tetszett ez az álnokság, és meggyászolta Ávnert, illetve méltó temetést rendezett neki.

Amikor Izraelben meghallották azt, hogy Is Boset király legfőbb támasza, Ávner meghalt, a királyság összeomlott. Is Bosetet a hadsereg két vezetője megölte, és szolgálataikat felajánlották Dávidnak.

Látszik, hogy ebben a korban Izrael népe a friss államiség anarchikus gyermek-betegségeit mutatta. Polgárháborúk, puccsok, politikai gyilkosságok, vérbosszúk követték egymást, de Dávid király felül-emelkedett ezeken és rendre elutasította a hatalomgyakorlás ilyen eszközeit. Sosem jutalmazta azokat, akik ellenségeit orvul gyilkolták meg. Is Boset gyilkosait sem dicsérte meg, hanem kivégeztette őket. Így próbálta megállítani az erőszakot és megértetni az izraelitákkal, hogy I-ten előtt nem kedves a gyilkosság.

Ezzel egyesült Izrael népe egy királyság,

Dávid uralmának zászlaja alatt. Az északi tíz törzs vezetői elismerték Dávidot az egész (most már a tágabb értelemben vett) Izrael királyának. Dávid 30 évesen kezdett el uralkodni, és 40 évig volt Izrael első embere. A királyi udvar hét és fél évig Chevronban volt berendezve, majd a többi 33 évre Jeruzsálembé, Izrael örök és oszthatatlan fővárosába lett áthelyezve.

Jeruzsálemben ekkor a jevuzsi nép lakott. Ők is szerepeltek azon a „listán”, mely azokat a törzseket sorolta fel, melyeket Izraelnek az i-teni parancsolat szerint el kellett üldöznie Kánaán földjéről. Dávid el kezdte ostromolni és el is foglalta a várost és benne azt a várat, amelyet Cijonnak hívtak. Ezt nevezték el Dávid Városának. Később a Cijon elnevezés az egész zsidóság, Jeruzsálem és a Templomhegy jelképes elnevezésévé vált.

Miután Dávid megszilárdította az ország belső rendjét, és egyszer s mindenkorra leszámolt Izrael régi ellenségével, a filiszteusokkal, az ország hitéletére fordította figyelmét. Összegyűjtött 30.000 (!) izraelitát, akik az ország színe javát alkották, hogy az ő társaságukban ünnepélyes keretek között a Szövetség Ládáját Jeruzsálembé vigye. A hatalmas sereg élén Dávid király állt. A menet zeneszó közepette, nagy örömmel kísérte a szent tárgyat. A Ládát először egy szekérre rakták, ami nagy hiba volt és tragikus következménye lett. A Tóra szabályai szerint ugyanis a Szövetség Ládáját csak a lévíták vihették, mégpedig rudakra helyezve, a vállaikon. Egyszer a Láda megcsúszott a szekér platóján és Dávid egyik embere, név szerint Uzá, gyorsan odakapott a Ládához, hogy megtartsa. A Szövetség Ládája szent volt, Uzá pedig (mivel „csak” jiszroel volt) ebben helyzetben még csak nem is érhetett volna a Ládához. A „szentségtörés” miatt azonnal meghalt.

Az örömteli ünneplés gyásszá fordult. Dávid úgy megijedt, hogy otthagyta a Szövetség Ládáját egy Oved Edom nevű férfi házában. A Tánách szerint az Ö-ökkévaló igen megáldotta Oved Edomot, mert hüen őrizte a Ládát. Ez felbátorította Dávidot, így újra elhatározta, hogy felviszi a szent tárgyat Jeruzsálembé.

Miután utánaézték a tórai előírásoknak, ezúttal már a lévítákat is bevonták az ünnepélyes menetbe. Az esemény most már sikeres volt. Dávid maga is szent ruhába, efódba öltözött és az öröm olyan nagy volt, hogy a Tánách szerint Dávid teljes erejéből táncolt az Ö-ökkévaló előtt.

Jeruzsálemben Dávid egy sátorot készített a Szövetség Ládájának. Később a király elgondolkozott. Ő fényes palotában él, az Ö-ökkévaló Szövetségének Ládája pedig csak egy sátorban?! Elhatározta, hogy egy csodálatos házat épít a Ládának. Ez a terv azonban nem I-ten akarata volt, és el is küldte Nátán prófétát Dávidhoz, hogy közölje vele: nem ő, hanem fia fog házat építeni a sekína, az i-teni jelenlét számára. I-ten ígérete így szólt: „*A te napjaid betelnek és atyáiddal együtt eltemetnek, de utódot támasztok utánad, aki tőled származik, és megerősítem a királyságát! Ő fog Házat építeni az én Nevemnek, és örökre megerősítem királyi székét! Én apja leszek neki, és ő fiam lesz nekem, aki ha vétkezik, megbüntetem emberek vesszőjével, emberi csapással. Kegyelem azonban nem fog eltávozni tőle!*”

A Szent Házat Dávid fia, Slomo építette fel, aki követte őt a trónon. Ez volt a folytatása annak a tórai áldozati szertartásnak, melyet még Mózes rendelt el a pusztai vándorlás során. Izrael hanyatlása miatt több száz év múlva a babiloni hódítás során a Templomot lerombolták. Hetven évvel később azonban a visszatérő zsidók újból felépítették, bár ez a második már nem sikerült olyan „dicsőségesre”. Később Heródes király kibővítette és szebbé tette, azonban nem sokáig örülhetett a zsidóság. I. sz. 70-ben a római Titusz seregei Jeruzsálem ostroma közben felgyújtották és lerombolták. Mindkét Templom pusztulása Áv hó 9-én történt. Erre emlékezünk böjtöléssel és az Ájchu felolvasásával „Tisebav”-kor.

A próféták szerint azonban a Templomunk újból fel fog épülni Jeruzsálemben, és az utolsó Templomnak a dicsősége már sokkal nagyobb lesz az elsőjénél!

Tóth-Ábri Péter